وڵامەکانی کاک دوکتۆر خەلیقی

پ : وا ساڵی 2708 مان نایە پشت سەر و پێمان نایە ساڵی 2709 ی کوردی ، ئایا 2709 ساڵ لەمەو پێش و لە وەها رۆژێکدا چ رووداوێك روویداوە، کە تاریخی کوردی یان بڵێین ساڵی کوردی لەوەوە دەستی پێکردووە ؟

دیاکۆ، لەبنەماڵەی مادەکان، لەورۆژەدا، تاجی پاشایەتی لەسەرنا.

پ : ئایا نەورۆز رۆژی نەتەوەیی کوردە ؟

وەڵام- هی کوردوفارس وئەفغانی وئەونەتەوانەیە کە لەباکووری ققفاز و ودەورووبەری دەریای خەزەرەوە دوو هەزارساڵ پێش زایینی لە سی کەرەتدا، بەرەو ئەوناوچانە کۆچیان کردووە

پ : نەورۆز لە نێوان ئەفسانە و واقعیەت دا زیاتر لە کامیانەوە نزیکە؟

وەڵام، باس لەسەر ئەورۆژە، زۆری ئەفسانەس. ئەو قەومانە کۆچەر وئاژەڵدار بوون وزستانی کێوسانەکانی هەرێمەکانیان درێژ وسەخت بووگە وکە بەهارهاتووە ومەروماڵات توانیویانە بلەوەڕن، ژیانی سرۆشت وخۆیان و گیانلەبەرانیان، دەستی پێکردووەتەوە. هەربۆیە جێژنیان گرتووە. ئەمە بەشە راستییەکەیەتی.

پ : جگە لە کورد، گەلانی دیکە هەر لە فارس و عەرەبەوە بگرە تا گەلانی دیکە لە وڵاتانی وەك ئەفغانستان و تاجکستان و هتد ....بەم بۆنەوە ئاهەنگ دەگێڕن. ئایا کورد لە گەلانی دیکەی وەرگرتووە یان بە پێچەوانەوە ؟

وەڵام دراوەتەوە، بەڵام عەرەب، رێ ورەسمی وەهای نیە.

پ : شێوەی گرتنی جێژنی نەورۆز لە ناو کورد دا زیاتر لە شێوەی ئاهەنگی کامە نەتەوە وە نزیکترە ؟

لەنەتەوەی فارس وئەفغان وتاجیکەوە.

پ : چوارشەمە سوری و سفرەی حەوت سین و سیانزە وەدەر چ مانایەکیان بۆ دەکەیتەوە ؟

وەڵام- چوارشەمەی کۆتایی ساڵ وەک رۆژی نەهات چاوی لیکراوە، هەربۆیە ئاگریان کردووەتەوە وداوایان کردووە، سووری گڕەکەی واتا سلامەتی بەئەوان بگا وزەردی ئەوان بچێ ولەنێوئاگردا بسووتێ. سفرەی 7 سین هی فارسە. وسیزدەی سەری ساڵیش رۆژی نەهات بووگە هەربۆیە بەسیزدەبەدر هاویشتن بۆ پشتی سەر، ویستوویانە ئەم نەتاتە لەخۆ دوور بخەنەوە. هی کوردیشە.

پ : کە نەورۆز دێت، لە ناو ئێمەی کورد دا یەکسەر دوو ناوی (کاوە و زوحاك) لە ناو ئەدەبیات و نووسراوەکانمان دا زەق دیارن و لە مێژیشە کاوە بووەتە رەمزی قارەمانی و زوحاکیش ئی دڕندەیی. ئایا لە مێژووی نووسراو و نەنووسراودا کەسانێك بەم ناوانە بوونیان هەبووە؟ کامیان کورد بووە ؟ ئەو دەنگۆیە تا چەندە راستە کە گوایە دەڵێن زوحاك دواترین پاشای مادەکان بووە و کاوە رووخاندویەتی ؟ ئەگەر وایە کورد بۆچی کاوە بە قارەمان دەزانێ و پەیکەریشی بۆ ساز دەکات ؟

وەڵام- ئەمە، زۆری ئەفسانەیە. ئەورۆ بڕواکراوە کە کاوە زوحاکی رووخاندووە وفەریدوونی نەتەوەی فارسی لە جێی ئەوداناوە! ئەگەرواب‌ێ، کاوە بەکورد خەیانەتی کردووە.

پ : لە روونکردنەوەیەکی زانستی دا لە سەر نەورۆز خوێندوومەتەوە ، نووسەر وا لێکیداوەتەوە کە وشەی نەورۆز لە بنەڕەتدا وشەی (نمرود) ە و ئاگری نەورۆزیش هەر ئەو ئاگرەیە کە نمرود بۆ لە ناو بردنی حەزرەتی ئیبراهیم کردوویەتیوە.. رای ئێوە لەم بارەیەوە چیە ؟

وەڵام- ئەوبۆچوونە راست نیە ونەمروود، هیچ پێوەندییەکی بەوبابەتەوە نیە. نەورۆز واتا "رۆژی نوێ" واتا یەکەم رۆژ لەساڵی تازە وئەو بۆچوونەش زانستی نیە کە تۆ پێت وایە زانستییە.

وڵامەکانی کاک ح . س . سۆران

پ : وا ساڵی 2708 مان نایە پشت سەر و پێمان نایە ساڵی 2709 ی کوردی ، ئایا 2709 ساڵ لەمەو پێش و لە وەها رۆژێکدا چ رووداوێك روویداوە، کە تاریخی کوردی یان بڵێین ساڵی کوردی لەوەوە دەستی پێکردووە ؟

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com

و : 2708 ساڵە کە دیاکۆ ، میر (پادشا) ی کورد ، چووەتە سەرتەخت و بوە بە قەراڵ (شا).
پ : ئایا نەورۆز رۆژی نەتەوەیی کوردە ؟
و-بەڵێ رۆژی نەتەویی کورد و هەموگەلە ئاریاییەکانە .
پ : نەورۆز لە نێوان ئەفسانە و واقعیەت دا زیاتر لە کامیانەوە نزیکە ؟
و-لە راستەقینەوە نزیکە ، چون لە سەر گۆی زەوی ، رووداوێکی ئەوستێرە ناسی سروشتیشە .
پ : جگە لە کورد، گەلانی دیکە هەر لە فارس و عەرەبەوە بگرە تا گەلانی دیکە لە وڵاتانی وەك ئەفغانستان و تاجکستان و هتد....بەم بۆنەوە ئاهەنگ دەگێڕن. ئایا کورد لە گەلانی دیکەی وەرگرتووە یان بە پێچەوانەوە ؟
و-بە گشتی هی تەواوی گەلە ئاریایەکانە ، هی کاتێکە کە هەموویان وەک خێڵێک بە یەکەوە دەژیان و پرشوبڵاو نەببونەوە .
پ : شێوەی گرتنی جێژنی نەورۆز لە ناو کورد دا زیاتر لە شێوەی ئاهەنگی کامە نەتەوە وە نزیکترە ؟
و-روانگەگەلی جۆراوجۆری هەیە ، لەشتێک دا لە یەکێکیان نزیکە ، لە شتێک دا لە یەکێکی دیکە .
پ : چوارشەمە سوری و سفرەی حەوت سین و سیانزە وەدەر چ مانایەکیان بۆ دەکەیتەوە ؟
و-چوارشەمە سووری ئاخرین رۆژی پشوی (هەینی) ، ئاریایی ساڵە ؛ سفرەی حەوت سین قسەی زۆر لەسەرە و سێزدە بەدەر تەواو بوونی نەخسی تۆفو بەند ، قاتوقڕ و زستانە .
پ : کە نەورۆز دێت، لە ناو ئێمەی کورد دا یەکسەر دوو ناوی (کاوە و زوحاك) لە ناو ئەدەبیات و نووسراوەکانمان دا زەق دیارن و لە مێژیشە کاوە بووەتە رەمزی قارەمانی و زوحاکیش ئی دڕندەیی. ئایا لە مێژووی نووسراو و نەنووسراودا کەسانێك بەم ناوانە بوونیان هەبووە؟ کامیان کورد بووە ؟ ئەوە دەنگۆیە تا چەندە ڕاستە کە گوایە دەڵێن زوحاك دواترین پاشای مادەکان بووە و کاوە رووخاندویەتی ؟ ئەگەر وایە کورد بۆچی کاوە بە قارەمان دەزانێ و پەیکەریشی بۆ ساز دەکات ؟
و-ئەم شتە دەگەڕێتەوە بۆ پێش مێژو (ماقبل تاریخ) و لە نێو تەم و مژی دیرۆک دا نوقمە ، بەڵام هەر بە ناوە کەی دا کاوە (لە وشەی کاو= کام) وە دێ کوردی ، بەڵام وشەی زوحاک ،لە باری زمان ناسیەوە لە بنەماڵەی ناوە ئاریاییەکان نیە . بەس دەبێ دڵنیا بین ، کە کاوە کورد بوە و زوحاک ناکورد . کاو لە کوردی دا بە مانای " ئاوات " ە ، وەک لەتە رستەی " ناکاو بو = بە فارسی دەبێتە نا کام بو " یانی ئاواتی بە جێ نەهات . دیارە ئەو وشانەی لە کوردی و فارسی دا هاوبەشن ، بەر لەوە فارسی بووبن ، کوردی بوون ، چون کورد لە مێژینە ترە ، یانی لە لقە کۆنترەکانی داری زمانی ئاریاییە . بە کورتی کاوە یانی کەسێک کە ئاواتی بە جێ هاتوە .
پ : لە روونکردنەوەیەکی زانستی دا لە سەر نەورۆز خوێندوومەتەوە ، نووسەر وا لێکیداوەتەوە کە وشەی نەورۆز لە بنەڕەتدا وشەی (نمرود) ە و ئاگری نەورۆزیش هەر ئەو ئاگرەیە کە نمرود بۆ لە ناو بردنی حەزرەتی ئیبراهیم کردوویەتیوە.. ڕای ئێوە لەم بارەیەوە چییە ؟
و-وشەی نەورۆز ، بە مانای " رۆژی نوی" یە ، واتە رۆژی نوێی ساڵ ، کە ساڵ نوێ و تازە دەبێتەوە. بە هیچ کلۆجێک پەیوەندیەکی لە تەک " نمرود " دا نیە!!!
وڵامەکانی کاك ئەنوەر کاکایی

پ : وا ساڵی 2708 مان نایە پشت سەر و پێمان نایە ساڵی 2709 ی کوردی ، ئایا 2709 ساڵ لەمەوپێش و لە وەها رۆژێکدا چ رووداوێك روویداوە، کە تاریخی کوردی یان بڵێین ساڵی کوردی لەوەوە دەستی پێکردووە ؟
ئەو رووداوە ئەفسانەیە کە خۆی لە هزری مرۆڤی کورددا دەبینێتەوە، باسی زوڵم و بێدادیەک دەکات کە لە کۆمەڵگای کوردەواریدا، هەموو سنوورەکانی بەزاندووە. کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان دژی ئەم بێدادیە ڕاپەڕیون و زاڵمیان بەزاندووە و کۆمەڵگەیان ڕزگار کردووە. لە ئەفسانەکەشدا کەسێك واتە وەستا کاوە سەرکردایەتی ڕاپەڕینەکە دەکات و زاڵم زوحاک یان زۆهاک دەبەزێنێ و دادپەروەری لە جێ بێدادی پێشکەش بە کۆمەڵگا کردووە. ئەم سەرکەوتنە بە هەڵکردنی ئاگر لە شوێنە بەرزەکان، مژدەی سەرکەوتن بە گەل دەگەیەنن. جێگای ئاماژەیە ئاگر لە سەرەتاوە لە ناو گەلە ئاریەکانی زاگرۆس پیرۆز بووە.
ئەم رووداوە هیچ رەبتی بە سەری ساڵی کوردی یان ئارییەوە نیە. 21 ی مانگی سێ ی زایینی واتە نەورۆز ئەوکاتەیە کە شەو و رۆژ یەکسان دەبن و لە 2ی نەورۆزو تا چلەی هاوین هەموو شەو و رۆژێک، رۆژ یان رووناکی چەند خولەک زیاد دەکات. هەروەها لە نەورۆزەوە زاوزێ دەست پێدەکات و گژ و گیا دەبووژێنەوە و بەراستی بە

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com

کردەوە لە نەورۆزەوە سروشت، ساڵی نوێ ڕادەگەیەنێ. واتە نەورۆز هەڵقوڵاوی سروشتی دەڤەرەکەیە. ئاماژەتان بە 2709 وەک ساڵی کوردی کردووە. ئەم ڕێکەوتە واتە 2709 ساڵ لەمەوبەر یەکەم کیانی کوردی کە ئەویش ئیمپراتۆری مێدە دروست بووە. ئەمە خۆی لە ڕاستیدا لاسای کردنەوەی پارسەکانە، کە ئەوانیش سەرەتای دروست بوونی ئەخەمەنیەکان وەک ساڵی ئێرانی دادەنێن، کە ئێستا حکومەتی ئاخوندی گۆڕیویانە بە هیجری شمسی یان قمری. بەڵام نەورۆز و ئەفسانەی نەورۆز کات و بەرواری دیاری کراوی نیە و نەزانراوە. بۆچوون زۆرن لە سەر بەرواری ڕووداوی ئەفسانەی نەورۆز، بەڵام هیچیان نەسەلمێنراون.

ئەوەی بۆ ئێمەی کورد گرینگە، ئەوەیە کە بتوانین نەورۆز بکەینە ڕاپەڕینێکی جەماوەری بۆ بەدیهێنانی مافەکانمان. ئەوەی جێگای بیر لێکردنەوەیە، بۆ خودی وەستا کاوە وەک ئامراز بۆ بە دەسەڵات گەیشتنی کەسێکی تر بەکار دێت و ئەم کەسەش(واتە کەسی بەدسەڵات گەیشتوو) سەر بە نەتەوەیەکی ترە، تا نەتەوەکەی کاوە. ئەگەر سەیری بۆچوونی ئیرانی لە سەر نەورۆز بکەین کە کاوە فەریدونی گەیاندە دەسەڵات.

پ : ئایا نەورۆز ڕۆژی نەتەوەیی کوردە ؟

و: نەورۆز ڕۆژی نەتەوەی کورد نیە، بەڵام ڕۆژیکی میژووی و گرنگە لە ژیانی گەلی کوردستان و هێندێک لە گەلانی دیکەی ناوچەکە. لە زۆر ناوچە و دەڤەری کوردستان لە بەر نائاگابوون لە مێژووی گەلی کورد، نەورۆز وەک ڕۆژی نەتەوەیی جێژن دەگیرێ. ئێستا لە رۆژهەلات و باشوری کوردستان دووی ڕێبەندان ساڵڕۆژی ڕاگەیاندنی یەکەم کیانی سیاسی کوردستان بە ڕۆژی نەتەوەیی دەناسرێ و ڕێزی لێدەگیرێ.

پ : نەورۆز لە نێوان ئەفسانە و واقعیەت دا زیاتر لە کامیانەوە نزیکە ؟

و: نەورۆز ئەفسانەیە و خوڵقاوی هەست و هزری گەلی کوردە (ئەوەی کە مەربوتە بە کوردستان) و سروشتی کوردستانە. ئەتوانین بێژین نەورۆز ویستی مەزڵومە دژ بە زاڵم. من پێموایە کە ناوی کارەکتەرەکان لە کاروانی مێژوودا چەندجار بە فیتی دەسەڵات گۆڕاوە، بەڵام ناوەڕۆکەکەی بە گشتی وەک خۆیەتی.

پ : جگە لە کورد، گەلانی دیکە هەر لە فارس و عەرەبەوە بگرە تا گەلانی دیکە لە وڵاتانی وەك ئەفغانستان و تاجکستان و هتد....بەم بۆنەوە ئاهەنگ دەگێڕن. ئایا کورد لە گەلانی دیکەی وەرگرتووە یان بە پێچەوانەوە ؟

و: نەورۆز لە سەرەتای دابەشبوونی نژادی ئاری لە پلاتۆی ئارا واتە دەڤەری ئەفگانستان، ئیران و کوردستان بە سەر چەند بنەماڵەو دواتر چەند گەل، بۆنەیەکی کولتوری ئەم گەلە بووە. ئەم گەلانە لە کاتی جیابوونوە، ئەم فەرهەنگەیان لە گەڵ خۆیان بردووە. واتە هیچیان لەویتریان وەر نەگرتووە.

ئیستا ئەفسانەی نەورۆز بووەتە شێوەیەک لە هزری گەلی کورد. هۆی ئەمەش ئەو غەدرە مێژوویی‌یە یە کە لە نەتەوەی کورد کراوە و ئەم غەدرە بەردەوامە. ویستی گەلی کوردە کە نەورۆز لە ئەفسانەوە بکرێتە بنەمای ڕاپەڕینێکی کوردستانی گشتگیر، کە تا ئێستا ئەستەم بووە.

پ : شێوەی گرتنی جێژنی نەورۆز لە ناو کورد دا زیاتر لە شێوەی ئاهەنگی کامە نەتەوە وە نزیکترە ؟

و: شێوەی گرتنی نەورۆزی کوردستان تایبەتە بە سروشتی سیاسی کورد و تایبەتە بە کوردستان. بەڵام وەک نزیکی لە ئێرانیەکانەوە نزیکە. با ئەوەش بێژم کە شێوەی گرتنی جێژنی نەورۆز لە بەشەکانی کوردستان جیاوازە.

پ : چوارشەمە سوری و سفرەی حەوت سین و سیانزە وەدەر چ مانایەکیان بۆ دەکەیتەوە ؟

و: نەوسفرەی هەفت سین نەرێتێکی ئێرانیەو بە بەراورد لە گەڵ مێژووی نەورۆزدا، تازەیە و تایبەت بە ئێرانیەکانە (پەرسەکان). ماناکەشی دەبێ لەوان بپرسین. بەڵام وەک من بیستوومە ئەم سفرەیە نموونیەکە لە خوانی شایستەی مرۆڤایەتی. هەروەها چوارشەممە سووری و سیازدە وەدەر ئیرانیە و نامۆیە لە ناو گەلانی تری دەڤەرەکە، لەوانە گەلی کورد. ئەم بۆنانە بە نەورۆز زیادکراوە و زیاتر لە فەلەیەوە وەرگیراوە. واتە ئەم بۆنانە بۆ گەلی کورد مانایەکی تایبەتی‌یان نیە، تەنیا جوانە و زیادیە.

کورد لە شەوی نەورۆزدا ئاگر دەکاتەوە و ئاهەنگ دەگێڕێ و لە ڕۆژەکانی سەرەتای نەورۆزدا سەردانی یەکتر دەکەن و بە پێی توانا دیاری بۆ یەکتر دەبەن.

پ : کە نەورۆز دێت، لە ناو ئێمەی کورد دا یەکسەر دوو ناوی (کاوە و زوحاك) لە ناو ئەدەبیات و نووسراوەکانمان دا زەق دیارن و لە مێژیشە کاوە بووەتە ڕەمزی قارەمانی و زوحاکیش ئی دڕندەیی. ئایا لە مێژووی نووسراو و نەنووسراودا کەسانێك بەم ناوانە بوونیان هەبووە؟ کامیان کورد بووە ؟ ئەو دەنگۆیە تا چەندە ڕاستە کە گوایە دەڵێن زوحاك دواترین پاشای مادەکان بووە و کاوە ڕووخاندویەتی ؟ ئەگەر وایە کورد بۆچی کاوە بە قارەمان دەزانێ و پەیکەریشی بۆ ساز دەکات ؟

و: وەک پێشتر ئاماژەم پێکرد، چیرۆکی نەورۆز، چیرۆکێکی ئەفسانەیە و ناوەکانیش ئەبێت خوازراوبن. ئەم ناوانە بەدرێژای مێژوو بە قازانجی لایەنێکی سەردەست گۆڕاوە. هیچ بەڵگەیەک (جگە لە شانامە ئێرانیەکان کە زۆر کۆن نیە) نەیسەلماندوە کە ئەم ئەکتەرانە سەر بە چ نەتەوەیەکن، یان ناوەکانیان لە کوێوە هاتووە.

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com

كە باسی پاشاكانی مێد دەكرێ، دەبێ بێژم كە بەڵێ دوایین پاشای مێد ئاستیاگ بووە. بەڵام ئەمە لە بەڵگە یونانیەكاندا سەلمێندراوە كە ئاستیاگ زۆربەی گەلەكەی لەگەڵ بووە و شۆڕشی بەسەردا نەكراوە و بەڵكوو لە شەڕدا بەزیوە و بە دیلی لە هەگبەتان لەدارداوە.
كورد پەیكەر بۆ كاوە وەک رەمزی ڕاپەڕین و دژە زاڵم دروست دەكات. ئەمە هێمای دادپەروەریە كە كۆمەڵگای كوردی خوازیارێتی.

پ : لە ڕوونكردنەوەیەكی زانستی دا لە سەر نەورۆز خوێندوومەتەوە ، نووسەر وا لێكیداوەتەوە كە وشەی نەورۆز لە بنەڕەتدا وشەی (نمرود) ە و ئاگری نەورۆزیش هەر ئەوە ئاگرەیە كە نمرود بۆ لە ناو بردنی حەزرەتی ئیبراهیم كردوویەتیوە.. ڕای ئێوە لەم بارەیەوە چیيە ؟

و: من ئەو ڕوونكردنەوەم نەبینیوە. بەڵام ڕوونكردنەوەی زانستی پێویستی بە بەڵگەی باوەڕپێكراو هەیە. ئاگری نەورۆز لە ئاینە یەزدانیەكانی گەلی ئاری دەقەرەكەوە سەرچاوە دەگرێ و بە ڕوونی لە ئاینی زەردەشتیدا دەسەلمێندرێ. وشەی نەورۆز واتە ڕۆژی تازە، وشەیەكی كۆنی ئاریە و نموونەی ئەم جۆرە وشەگەلە لە ئاڤێستادا زۆرە. ئەمە بۆچوونێكی سەیرە، ناكرێت وا بێت.

وڵامەكانی خاتوو قومری صالح زادە

پ : وا ساڵی 2708 مان نایە پشت سەر و پێمان نایە ساڵی 2709 ی كوردی ، ئایا 2709 ساڵ لەمەو پێش و لە وەها ڕۆژێكدا چ ڕووداوێك ڕوویداوە، كە تاریخی كوردی یان بڵێین ساڵی كوردی لەوەوە دەستی پێكردووە ؟

بە پێی ئەو داستان و ئەفسانانەی كە باسی لێوە دەكەن ئەو دەم پاشایەك بە ناوی ضحاك كە كورد بە ئەژدەهاك ناوی دەبات هەبوو لەو كاتەدا 2 ماری لە سەر شانی ڕواوون دوای لە بەر ئەوەی ئەو مارانە بەردەوام بن لە ژیان تا نەبنە هۆی مەرگی پاشاكە بۆیە هەر ڕۆژەی دوو مرۆڤی كوردیان سەربڕیووە تا دەرخواردی ئەو مارانەی بدات لەو كاتەدا كاوە ی ئاسنگەر كابرایەكی ئاسنگەر بووە توانی ئەژدەهاك لە ناو ببات و گەل و لاوان سەربەخۆ بكات دروست لەو كاتەدا بووە كە بەهار دەستی پێ كردووە بۆیە ناویان ناوە نەورۆز واتە ڕۆژی نوێ یان ڕۆژی تازە بە هۆی بەهار و ڕۆژی سەربەخۆیی.

پ : ئایا نەورۆز ڕۆژی نەتەوەیی كوردە ؟

زۆرێك لە مێژوو نووسانی كورد دەڵێن كە نەورۆز ڕۆژی نەتەوەی كوردە بەڵام ڕۆژی نەورۆز ڕۆژی نەتەوەی ئاریاییيە واتە ئەو نەتەوانەی كە سەر بە ئاریایین و لە سەر زەمینی ئاریایی دەژین.

پ : نەورۆز لە نێوان ئەفسانە و واقیعیەت دا زیاتر لە كامیانەوە نزیكە ؟

بەبۆ چوونی من زیاتر لە ئەفسانەوە نزیكە بەو جۆرەی كە باسی لێوە دەكرێت بەڵام نزیكە لە ڕاستیەوە ئەوەیە كە ڕۆژێكی نوێ دەست پێ دەكات لەو ناوچەیە كە بەهار و نەورۆزە.

پ : جگە لە كورد، گەلانی دیكە هەر لە فارس و عەرەبەوە بگرە تا گەلانی دیكە لە وڵاتانی وەك ئەفغانستان و تاجكستان و هتد ....بەم بۆنەوە ئاهەنگ دەگێڕن. ئایا كورد لە گەلانی دیكەی وەرگرتووە یان بە پێچەوانەوە ؟

لە پێشەوە باسمان كرد كە نەورۆز زیاتر ئەو شوێنانە و نەتەوانە دەگرێتەوە كە سەر بە سەرزەمینی ئاریاین، وەك ئەفغانستان و پاكستان و ئێران و كوردستان و تورك .... بەڵام عەرەب لە نەوەی ئاریایی نیە بۆیە عەرەب بەشدار نیە لەو یادەدا بەڵاّم عەرەب وەك بەهار واتە ربیع ناوی دەبات سەردەمی ڕژێمی پێشووی عێراق بە ڕۆژی یان جەژنی دارو درەخت ناویان دەبرد، كوردستان بە گشتی و تورك و فارس زۆرتر یادی ئەو ڕۆژە دەكەنەوە بەڵام بە پلەی یەكەم كورد و فارس، ناتوانم بڵێم كورد لەوانی دیكەی وەرگرتووە یان ئەوان لە كوردیان وەرگرتووە لە پێشدا ئاماژەم پێ دا كە ئەو مێژووە زیاتر پەیوەندی هەیە بە میللەتانی نەوەی ئاری نەوەی ئاریش ئەو میللەتانەن كە باسمان لێوە كردن.

پ : شێوەی گرتنی جێژنی نەورۆز لە ناو كورد دا زیاتر لە شێوەی ئاهەنگی كامە نەتەوە وە نزیكترە ؟

گرتنی ڕۆژی نەورۆز یان جەژنی نەورۆز لە ناو كورددا دەتوانم بڵێم كەم تا كورتێك نزیكە لە فارسەكانەوە بە تایبەت كوردی بەشی ڕۆژهەڵات بەڵام بە گشتی كوردەكان نزیكن لەوەی كە ئاگری نەورۆز دەكەنەوە ڕۆژێك پێش واتە لە 20 ی مانگی 3 بە ساڵی زایینی ئاگر دەكەنەوەو لە دەوری هەڵدەپەڕن.

پ : چوارشەمە سوری و سفرەی حەوت سین و سیانزە وەدەر چ مانایەكیان بۆ دەكەیتەوە ؟

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com

چوار شەممە سووری مانای کۆتای رۆژی چوار شەممە ی کۆتای ساڵ واتە ئاخرین چوار شەممەی ئاخری ساڵ کە ئاگر دەکەنەوە و بە سەریدا باز دەدەن دەڵێن زەردی ئیمە بۆ تۆ و سووری تۆ بۆ ئێمە واتە هەر نەخۆشیەکمان هەبێت بەو ئاگرەوە بروات، سفرەی حەوت سین ئەوەیە کە حەوت جۆر خواردن دادەنێن کە یەکەم پیتی بە پیتی س دەست پێ بکات بۆ نمونە(سێو، سرکە،سیر، سماق، سنجوو، سەوزە، ساوەر) ئیتر بە پێی خێزانەکان دەگۆردرێت چیبان دەست بکەوێت بە مەرجێك بە پیتی س دەست پێبکات دایدەنێن لە سەر سفرەکە، پاشان شووشەیەک پڕ لە ئاو دادەنێن چەند ماسیەکی سوری تێدا بێت چونکە لە کاتی تەحویل بوونەوەی ساڵدا ماسیەکە هەڵدەگەڕێتەوە ئەو کاتە دەزانرێت کە ساڵ نوێ بوەتەوە.

پ : کە نەورۆز دێت، لە ناو ئێمەی کورد دا یەکسەر دوو ناوی (کاوە و زوحاک) لە ناو ئەدەبیات و نووسراوەکانمان دا زەق دیارن و لە مێژیشە کاوە بووەتە ڕەمزی قارەمانی و زوحاکیش ئی دڕندەیی. ئایا لە مێژووی نووسراو و نەنووسراودا کەسانێك بەم ناوانە بوونیان هەبووە؟ کامیان کورد بووە ؟ ئەو دەنگۆیە تا چەندە ڕاستە کە گوایە دەڵێن زوحاك دواترین پاشای مادەکان بووە و کاوە ڕووخاندویەتی ؟ ئەگەر وایە کورد بۆچی کاوە بە قارەمان دەزانێ و پەیکەریشی بۆ ساز دەکات ؟

لە پرسیاری یەکەمدا وەڵامم دایەوە کە ئەو پاشایە بە ناوی ضحاك بووە ئەوەش بە بۆچوونی من زیاتر دەگەڕێتەوە بۆ ئایینی زەردەشت کە ئاگر سونبولیان بووە کە تا ئێستاش ئەو مەزهەبە ماوەو پەیرەوی دەکەن.دیارە ئەم داستانە یان ئەفسانە یان با بڵێین مێژووە کە دەماودەم گەشتوونەتە لای ئێمە بەڵام مێژوو نوسان هەر یەک بە جۆرێك باسی دەکەن. هەر میللەتێك بە پێی بەرژەوەندی خۆی زیاتر بە مووڵکی خۆی دەزانێت و بە جۆرێک باسی لێوە دەکات.

پ : لە ڕوونکردنەوەیەکی زانستی دا لە سەر نەورۆز خوێندوومەتەوە ، نووسەر وا لێکیداوەتەوە کە وشەی نەورۆز لە بنەڕەتدا وشەی (نمرود) ە و ئاگری نەورۆزیش هەر ئەو ئاگرەیە کە نمرود بۆ لە ناو بردنی حەزرەتی ئیبراهیم کردوویەتیوە.. ڕای ئێوە لەم بارەیەوە چیيە ؟

دیارە پێشتریش ئاماژەم پێ کرد کە زیاتر دەگەڕێتەوە بۆ مەزهەب و ترادیسیۆن بەڵام ئاگر سۆمبۆلی رۆژی نوێ بونەوەی رۆژە لە بەهاری ساڵدا و گەرمی هێنەرەوە لە رۆژی نەورۆزدا بە بۆ چوونی من ئەمە داستانیکی ئەفسانەییە.

ولأمەکانی کاك حاتەم مەنبەری

پ : وا ساڵی 2708 مان نایە پشت سەر و پێمان نایە ساڵی 2709 ی کوردی ، ئایا 2709 ساڵ لەمەو پێش و لە وەها ڕۆژێکدا چ ڕووداوێك ڕوویداوە، کە تاریخی کوردی یان بڵێین ساڵی کوردی لەوەوە دەستی پێکردووە ؟

و: من لەم بارەوە شارەزاییکی ورد و زانستیم نیە بۆیە حەز دەکەم وەڵامی ئەم پرسیارە بهێڵمەوە بۆ شارەزایانی بوارەکە واتا مێژووی کورد (نەک ئەفسانە) .

پ : ئایا نەورۆز ڕۆژی نەتەوەیی کوردە ؟

و: هەموو گەل و نەتەوەکانی دنیا کۆمەڵێک ڕۆژی گرنگ و مێژوویان هەیە و لە ناو ئەو ڕۆژانەشیان دا ڕۆژێکیان کردووەتە رۆژی نەتەوەیی. کوردیش وەک هەرکام لەو نەتەوانە پیویستی بە ڕۆژێکی وایە و لە ناو گشت ڕۆژە مێژوویەکانی دا نەورۆز لەبارترین ڕۆژە بۆ ئەو مەبەستە. لە لایەک ئەگەر چیرۆک و ئەفسانەش بێ ئەفسانەیەکی شیرین و جێکەوتووە و ڕۆژێکی نوێشە نەک هەر بۆ کورد وەک کۆمەڵێکی ئینسانی ، بەڵکوو بۆ ژیانەوەی سرۆشتیش. بۆیە بەڵێ نەورۆز ڕۆژی نەتەوەیی کوردە بەڵام تەنیا هی کوردان نیە . گەل و نەتەوەی تریش بە ڕێزەوە یادی نەورۆز دەکەنەوە و کەسیش تا ئیستا نەیکردووە بە مولکی تایبەتی خوی.

پ : نەورۆز لە نێوان ئەفسانە و واقعیەت دا زیاتر لە کامیانەوە نزیکە ؟

و: بێگومان هیچ بەڵگەیەکی سەلمێندراو بۆ هیچکام لە ریوایەتەکانی نەورۆز (ئەوەیکە زۆحاکێک هەبووە، کاوەیەک هەبووە و .....)بە دەستەوە نیە و کەس ناتوانی بۆ ڕاسەقینەبوونی ڕووداوەکانی پێداگری بکات، بەڵام مێژووی مرۆڤایەتی و لەوانە هی وڵاتی ئێمە ، پڕاوپڕە لە زووحاک (ئیستا باماری لە سەر شان نەبوو بێت) . هەر زوحاکێکیش هەزاران کاوەی لە دژ بوون و بە گژی دا چوونەتەوە. بۆیە ئەم ئەفسانە ئەگەر لە ڕاستی کۆمەڵگە نزیک نەبایا تا ئیستا هەزارجار لە بیر چووببووەوە و ناوێکی لێ نەمابوو،لە بەر ئەوە دەتوانین بڵێن داستانەکە ئەفسانەیە بەڵام ئەفسانەیەک کە ئاوێنەی باڵانوێنی شێوەی ژیانی خەڵک و کۆمەڵگەکە.

پ : جگە لە کورد، گەلانی دیکە هەر لە فارس و عەرەبەوە بگرە تا گەلانی دیکە لە وڵاتانی وەك ئەفغانستان و تاجکستان و هتد ...بەم بۆنەوە ئاهەنگ دەگێڕن. ئایا کورد لە گەلانی دیکەی وەرگرتووە یان بە پێچەوانەوە ؟

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com

و: کورد و فارس و ئەفغانی و تاجێک هەم لە زمان و هەم لە مێژوو دا زۆر لێک نزیکن و گەلێک شتی هاوبەشیشیان هەیە، وەک ژمارە: یەک،دوو، سێ و.....یان ناوی وەک: تۆ، ساڵ، بەهار، ئارد ،خودا، ئاسمان ،باران و... تەمەنی ئەم شتانە کەمتر لە نەورۆز نیە و لەباری ریشەی رەگەزیشەوە خاڵی هاوبەشیان هەن. بۆیە نەورۆز دەتوانی ملکی هاوبەشی هەموویان بێت ، دیارە لەم دە - پازدە ساڵەی دوایی دا دوو شت واتا: خاوەندەرکەوتنی کوردی باکوور لە نەورۆز بە شێوەیەکی نوێ و بێ وێنە و گرنگی دانی فارسەکان بە چوارشەمە سووری یارمەتی داوە تا نەورۆز زیاتر وەک ملکی کوردان بێتە ناساندن.

پ : شێوەی گرتنی جێژنی نەورۆز لە ناو کورد دا زیاتر لە شێوەی ئاهەنگی کامە نەتەوە وە نزیکترە ؟

و: راستییەکەی لە هیچ نەتەوەیەک. یەکێک لە تایبەتمەندییەکانی نەورۆز بۆ کورد ئەوەیە کە بە شێوەی خوی پیرۆزی دەکات. فارسەکان زیاتر گرنگی بە "سفرەی حەفتسین" دەدەن و کورد ئاگرەکەیان لا گرنگە، بەتایبەتی لە شاری ئامێدی باکووری کوردستان ئەم یادە بووەتە کارنەواڵێکی گەورەی نەتەوەیی و مەزنترین هاوپەیوەندی ناوکوردانی تێدا پێشان دەدرێ کە پێویستە ئەم سەبکە جێ سەیران و "گۆشتبرژاندنی" باشوور بگرێتەوە.

پ : چوارشەمە سوری و سفرەی حەوت سین و سیانزە وەدەر چ مانایەکیان بۆ دەکەیتەوە ؟

و: وەک لە وەڵامی پرسیاری سەرەوە دا باسکرا گرنگیدانی کورد بە رۆژی نەورۆ و ئاگرەکەی، سفرە و چوارشەمە سووری کەم رەنگ کردووە، بۆ کوردان (جگە لەوانەی تێکەڵاوییان لەگەڵ بنەماڵەی فارس هەیە) هیچ مانایەکی نیە و تا ئەو جێگایەش من بزانم کوردی باکوور، باشوور و رۆژئاوا هیچ گرنگی بە سفرەی حەفت سین و چوارشەمە سووری نادەن. بەڵام وەک وترا چوارشەمە سووری بۆ فارسەکان خەریکە جێگای نەورۆز ئەگرێتەوە و ئەگەر حازربن بەشیان کەین من بەشی خوم لە چوارشەمە سووری ئەگۆڕمەوە بە نەورۆز! بەڵام سێزدەبەدەر تێکەڵی جۆرێک "خورافە" بووە و مەسەڵەن وەک چۆن دەڵێن ژمارەی سێزدە نەحسە ئاواش چاو لە سێزدەبەدەر دەکەن و پاش تێپەربوونی سێزدە رۆژ لە ساڵی نوێ، خەڵک دەچنە سەیران و پاشان کار و مەدرەسە و... بە شێوەی ئاسایی دەست پێدەکات.

پ : کە نەورۆز دێت، لە ناو ئێمەی کورد دا یەکسەر دوو ناوی (کاوە و زوحاك) لە ناو ئەدەبیات و نووسراوەکانمان دا زەق دیارن و لە مێژیشە کاوە بووەتە رەمزی قارەمانی و زوحاکیش ئی درندەیی. ئایا لە مێژووی نووسراو و نەنووسراودا کەسانێك بەم ناوانە بوونیان هەبووە؟ کامیان کورد بووە ؟ ئەوە دەنگۆیە تا چەندە ڕاستە کە گوایە دەڵێن زوحاك دواترین پاشای مادەکان بووە و کاوە رووخاندویەتی ؟ ئەگەر وایە کورد بۆچی کاوە بە قارەمان دەزانێ و پەیکەریشی بۆ ساز دەکات ؟

و: وەک لە سەرەوە باسکرا هەموو داستانەکە ئەفسانەیە و بەڵگە بۆ بوونی کەسانێک بە ناوی زووحاک یان کاوە بە دەستەوە نیە. ئەوەی هەزاران ساڵە بیستراوە ئەوەیە کە کاوە باش و باوەگەورەی کوردانە! زووحاکیش خوێنمژ و قاتڵی رۆڵەی خەڵک. فێردوسی لە شانامە ئەفسانەیەکەی دا باسی ئەم رووداوەی کردووە و خەڵکیش دوای ئەو دووپات و سەدپاتیان کردووەتەوە. لەم ئاخرانە دا ئەحمەدی شاملوو شاعێری کۆچکردووی فارس هەوڵی دا پێچەوانەی ئەمە بسەلمێنێ ، زووحاک باش و باوە گەورەی ئێمە و کاوە قاتڵ و چەتە نیشان بدات. ئەوەی من نووسراوەی ناوبراوم لە بیرمابێ بەڵگەیەکی "مەحکەمە پەسەنی" بۆ ئیدەعاکەی نیشان نەداوە . لە راستی دا بۆ کوردیش زۆر فەرق ناکات. گرنگ ئەوەیە کە رۆژێک هەبێت هەموومان کۆکاتەوە و تێدا هەست بە نەتەوەبوونی خومان بکەین.

پ : لە روونکردنەوەیەکی زانستی دا لە سەر نەورۆز خوێندوومەتەوە ، نووسەر وا لێکیداوەتەوە کە وشەی نەورۆز لە بنەڕەتدا وشەی (نمرود) ە و ئاگری نەورۆزیش هەر ئەو ئاگرەیە کە نمرود بۆ لە ناو بردنی حەزرەتی ئیبراهیم کردوویەتیوە.. رای ئێوە لەم بارەیەوە چیە ؟

و: نەورۆ و نەمروود هەردووکیان داستانی کۆنن و دەکرێ ئاگریشی لێ زیاد کەین ئەوکات بە زۆر لێکیان گرێ دەین و بیان کەینە ملکی خەڵکیتر. تورکەکانیش دەڵێن" نێڤرووز" داستانێکی کۆنی تورکییە و گەلێک جار ویستوویانە ناوەرۆکی ئەم رۆژە (وەک سەمبولێک بۆ یەکخستنی کوردانە) بگۆڕن. لە جێگایەک دا کابرایەکی ئێرانی نووسیبووی زەمانێک سنووری ئێران لەگەڵ ئێسپانیا یەک بووە ! بەڵگەشی ئەوە بوو کە" مێدی تەرانە" لە :ماد + تەرانە (گۆرانی مادەکان) هەردووکیان ئێرانین.! بۆیە هەوڵجار ئێرانی ئەو ناوەیان لە سەر ئەو دەریایە ناوە! ئەم شتانە بە بڕوای من ئیدیعای بێ بنەمان و بایەخی مێژووییان نیە.

ولامەکانی کاک هیوا گوڵموحەمەدی

پ : وا ساڵی 2708 مان نایە پشت سەر و پێمان نایە ساڵی 2709 ی کوردی ، ئایا 2709 ساڵ لەمەو پێش و لە وەها رۆژێکدا چ رووداوێك روویداوە، کە تاریخی کوردی یان بڵێین ساڵی کوردی لەوەوە دەستی پێکردووە ؟

ئەوەی تا ئێستا باس کراوە و وەک نەوروز ناسراوە داستانی کاوەی ئاسنگەر و زوحاکە. دەڵێن زوحاک کە پاشای بابل بووە توشی نەخۆشیەک دەبێ و دوو مار

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com

لەسەر شانی چەپ و ڕاستی ئەڕوێ و خۆراکی ئەو مارانەش هەموو ڕۆژێ مێشکی دوو لاوە. خەڵک بە بەردەوامی لە دڵەڕاوکەدا ئەژین کە کەی پیاوەکانی پاشا بێن و منداڵەکانیان بەرێ کە مێشکی بکەنە خۆراکی ئەو مارانە.

سەر ئەنجام نورە دەگاتە کوڕی کاوە کە ئەو کاتە کابرایەکی بە هێز و ئاسنگەرێکی کارکەر بووە. کاوەی ئاسنگەر ئەو شەوە تا بەیانی لە کارگەکەی خۆیدا خەریکی دروست کردنی چەکوچێک ئەبێ و بیر لەوە ئەکاتەوە کە چۆن گیانی کوڕەکەی بپارێزی.

سەرئەنجام ڕۆژی نەوروز واتە 21 ی مانگ دەستی کوڕەکەی ئەگرێت و بە هات و هاوار ئەچێتە بەرماڵی زوحاک و خەڵک لە خۆی کۆ ئەکاتەوە و سەر هەڵدان دێتە ئاراوە و کاوەی ئاسنگەر بە چەکوچەکەی دەستی سەری زوحاک پان ئەکاتەوە و گیانی لاوان ڕزگار ئەکا و خەڵک ئەیکەنە شادی و لەوڕوژە بە دواوە نەوروز وەک سەرهەڵدان دژی زوڵم و زورداری جێژن ئەگیردرێ.

بێگومان لایەنێکی دیکە بڕوایان وایە کە لەبەر ئەوە لە 21 ی مانگ دا سروشت ئەگۆڕدرێ و نوێ بونەوەی سروشت دێتە ئاراوە مرۆڤەکان بەتایبەت لە سومەرەوە دوای دیکتاتوری بابلیەکان جێژن و شایی ئەگێڕن و بووەتە کولتوری گەلانی کورد، فارس،سوریانی ئاسووری و گەلانی دیکە.

ئەگەر چاو لەو ڕەوایەت یان داستان و ئەفسانەیەش بکەین کە بۆ کاوەی ئاسنگەر درورست کراوە ئەوەمان بۆ دەر ئەکەوێ کە نەوروز ڕۆژی بەرخودان و سەرهەڵدانە دژ بە زۆرداری و ڕۆژی نوێ بوونەوە و ئاشتەوای سروشت و بوژانەوەیەوە.

پ : ئایا نەورۆز ڕۆژی نەتەوەیی کوردە ؟

بێگومان نەروز بووەتە بەشێک لە کولتوری کوردان و هاوکات کە کوردەکان بەرخودان بۆ ژیان و ئازادی خۆیان ئەکەن لە نەورۆزدا نارەزایەتیەکانی خۆیان بۆ ئەو زوڵم و زۆرەی لێیان ئەکرێ باس دەکەن و لەگەڵ سرووشتا خۆ نۆێ ئەکەنەوە و ئەکرێ هەر ئەو خەباتەی کاوەی ئاسنگەر بە بێ لە بەر چاوگرتنی ئەو ئەفسانەیە کە باس لە مار و مێشکی مرۆڤەکان ئەکا ئەتۆانین بڵێین نەورۆز جێژنێکی نەتەوەیی کوردانە بەڵام ئەکرێ بڵێین کولتوری هاوبەشی کورد و فارس و گەلانی دیکەیە کە بە هەزاران ساڵە پێکەوە ئەژین و ڕۆژێکە بۆ لێک نێزیک بونەوە و لێک حاڵی بون و هاوکات سەرهەڵدان دژی زوڵم و زورداری.

بە باوەڕی من ئەکرێ رۆژی دامەزراندنی کۆماری کوردستان بکرێتە ڕۆژی نەتەوەیی کوردان لەبەر ئەوە لەو ڕۆژەدا کورد بوو بە خاوەن ناسنامە و مێژوەکەشی دووره لە خەیاڵ و واقعێکی ڕەوای کوردەکانە

پ : نەورۆز لە نێوان ئەفسانە و واقعیەت دا زیاتر لە کامیانەوە نزیکە ؟

ئەگەر ئەو باسەی کاوەی ئاسنگەر و زوحاک لە بەرچاو بگرین ئەوە بێگومان تەنیا خەیاڵێکە و ئەو کەسەش کە ئەو خەیاڵەی هۆنیوەتەوە مەبەستی ئەوە بوە کە کورد وەکو قارەمان بناسێنێ و هەستی کوردەکان بجووڵێنی بۆ بەرخودان و دژبەرایەتی زوڵم و زورداری.

پ : جگە لە کورد، گەلانی دیکە هەر لە فارس و عەرەبەوە بگرە تا گەلانی دیکە لە وڵاتانی وەك ئەفغانستان و تاجکستان و هتد....بەم بۆنەوە ئاهەنگ دەگێڕن. ئایا کورد لە گەلانی دیکەی وەرگرتووە یان بە پێچەوانەوە ؟

ئەوەندەی من ئاگادار بم عەرەبەکان نەوروز جێژن ناگرن سەردەمی حیزبی بەعس بۆ چەواشەکاری و بۆ ئەوەی هەستی کوردەکان لە نەورۆز و بەرخودان دوور بخاتەوە نەورۆزی جێژن ئەگرت. بەڵام گەلانی فارس، ئاسوری سوریانی، تاجیکەکان و ئەفگانەکان ئەو ڕۆژە پیرۆز ئەکەن و ئەوەش لەو کولتورە هاوبەشەوە وەرگیراوە کە پێشتر باسم کرد و ناکرێ بڵێین کێ لە کێی وەرگرتوە، بە گۆێرەی زەمان گەلان لێک دوور کەوتونەتەوە و کولتورەکانیان لەگەڵ خۆیانان بردوە.

پ : شێوەی گرتنی جێژنی نەورۆز لە ناو کورد دا زیاتر لە شێوەی ئاهەنگی کامە نەتەوە وە نزیکترە ؟

دیارە هەر نەتەوە و بە شێوە و کولتوری تایبەتی خۆیەوە نەورۆز پیرۆز ئەکا و لەبەر دابەش بونی کوردان لە بواری جوگرافیایەوە هەر بەشەی کەوتوەتە بن تاسیری ئەو گەلانەی کە لێیانەوە نێزیکن یان کوردانیان بن دەست کردوە.

بۆ وێنە لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان کولتوری فارس زیاتر بەسەر بەڕێوە بردنی جێژنەکەدا زاڵ بوە، کەچی لە باشوری کوردستان کولتورێکی عەرەبی لە نەورۆزدا دەبێندرێ بەڵام لە ڕۆژئاوا و باکوری کوردستان نەورۆز بوەتە ڕۆژی سەرهەڵدانی گەل و زۆر جیاوازی هەیە لەگەڵ ڕۆژهەڵات و باشوردا

پ : چوارشەمە سوری و سفرەی حەوت سین و سیانزە وەدەر چ مانایەکیان بۆ دەکەیتەوە ؟

لە ڕاستیدا ئەو ڕۆژانە زیاتر لە کولتوری فارسەکاندا بەرجەستەن و کوردەکانی ڕۆژهەڵات لەوانەوە وەریان گرتوە و لە هیچ بەشێکی دیکەی کوردستان دا نە چوارشەمە سوری و نە حەوتسین نابیندرێ و نەبوەتە کولتورێکی کوردی، سیزدەبەدەر وەک دەرکردنی خراپیەکانە و لەبەر ئەوە ژمارەی سێزدە بە نەعس و شوم ئەزانرێ ئەیانەوێ لەگەڵ ئەو ڕۆژەدا هەموو خراپیەکانیش بسڕیتەوە

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com

پ : کە نەورۆز دێت، لە ناو ئێمەی کورد دا یەکسەر دوو ناوی (کاوە و زوحاك) لە ناو ئەدەبیات و نووسراوەکانمان دا زەق دیارن و لە مێژیشە کاوە بووەتە رەمزی قارەمانی و زوحاکیش ئی دڕندەیی. ئایا لە مێژووی نووسراو و نەنووسراودا کەسانێك بەم ناوانە بوونیان هەبووە؟ کامیان کورد بووە ؟

ئەو دەنگۆیە تا چەندە ڕاستە کە گوایە دەڵێن زوحاك دواترین پاشای مادەکان بووە و کاوە ڕووخاندویەتی ؟ ئەگەر وایە کورد بۆچی کاوە بە قارەمان دەزانێ و پەیکەریشی بۆ ساز دەکات ؟

وەک پێشتر وتم کاوەی ئاسنگەر و زوحاک ئەفسانەن بەڵام ئەگەر چاو لە مێژوی بەرخودانی کوردان بکەین بە هەزاران کاوەمان هەبووە و هەیە و زوحاکیش داگیرکەرانی کوردستانن، بۆ وێنە زوحاک ئەتوانێ سەدام حسەین و کاوەی ئاسنگەر سەرهەڵدانی گەلی باشور لە 1991 دا بێت. هێندێ کەس لەو بڕوایەدان کە زوحاک پاشایەکی باش بووە و لە لایەن دژبەرەکانیەوە کەسێکی بە هێز و بازوی وەک کاوەی ئاسنگەر لێ هان دراوە کە دەسەڵاتی لێ بستێنێ و بیداتە کەسێکی فارس و هەردوکیان هەم کاوە و هەم زوحاک کورد بوون. من بۆ خۆم بڕوام بە هیچکامیان نیە و ڕاستی هیچکامیشیانم لە باری مێژووی و زانستیەوە بۆ دەر نەکەوتوە. کورد بۆ ئەوەی هێزی بەرخودانی هەبێ قارەمان بۆ خۆی دروست ئەکا و دروست کردنی پەیکەر بۆ کاوەی ئاسنگەر تەنیا وەک سیمبولێکە دژ بە زوڵم و زۆرداری و تا ئەوکاتەی کورد بن دەست بێ بەردەوام دەبێ لە پاراستنی کاوە.

پ : لە ڕوونکردنەوەیەکی زانستی دا لە سەر نەورۆز خوێندوومەتەوە ، نووسەر وا لێکیداوەتەوە کە وشەی نەورۆز لە بنەڕەتدا وشەی (نمرود) ە و ئاگری نەورۆزیش هەر ئەو ئاگرەیە کە نمرود بۆ لە ناو بردنی حەزرەتی ئیبراهیم کردوویەتیوە.. ڕای ئێوە لەم بارەیەوە چییە ؟

بەداخەوە من لەمبارەوە زانیاریم نیە و ناوێرم خۆم لەم باسە بدەم

وڵامەکانی کاک عارف باوەجانی

پ : وا ساڵی 2708 مان نایە پشت سەر و پێمان نایە ساڵی 2709 ی کوردی ، ئایا 2709 ساڵ لەمەو پێش و لە وەها ڕۆژێکدا چ ڕووداوێك ڕوویداوە، کە تاریخی کوردی یان بڵێین ساڵی کوردی لەوەوە دەستی پێکردووە ؟

وڵام: بەڵێ ساڵی 2708 ی کوردیش مان وەک ساڵانی ڕابوردو پڕ لە خۆشی و ناخۆشی بە جێهێشت، بەرەو بێخی ساڵێکی تازەتر دەڕۆین، هیوادارم لەم ساڵە تازەدا دڵ و چاومان ڕوون بێتەوە.

ئەم ساڵە کوردییە دەگەڕێتەوە بۆ شاکاری کاوەی ئاسنگەر کە 2709 ساڵ پێش ، زوحاکی دیکتاتۆری کوشت.

ئیدی کوردەکان و نەتەوەکانی دراوسێی کوردیش ئەو ڕۆژەیان کرد بە ڕۆژ و ساڵی ڕزگار بوونی خۆیان لە ژێر چنگی ئەو دیکتاتۆرە. هەروەک هەر کام لە نەتەوەکانی جیهان خاوەنی ڕێکەوت و ساڵی تایبەت بە خۆیانن، ئێمەش وەک کورد خاوەنی ئەو ڕێکەوتەین بەو هۆکارەی سەرەوە کە باسمان کرد.

پ : ئایا نەورۆز ڕۆژی نەتەوەیی کوردە ؟

بەڵێ ، نەورۆز جێژنی نەتەوەیی کوردە، جێژنێک کە پێناسە لە نەمانی دیکتاتۆرێک بکات، کە 2709 ساڵ پێش بە دەستی کەسێکی قارەمانی کوردی وەک کاوەی ئاسنگەر بێت، پێویستە زۆر بە شانازیشەوە بە جەژنی نەتەوەیی بزانین، بە پێی ئەو زانیاریانەی کە ئێمە مانان بیستوومانە ماوەیەکە پارتە ناشیونالیستەکانی فارسی لە هەوڵی کەم کردنەوە وبێ بایەخ کردنی ئاهەنگەکانی نەورۆزن، زۆر لەو پارتانەش بەیاننامەیان بە قەوڵی خۆیان بۆ ملەتی ئێران بڵاو کردووەتەوە، لە بەیاننامەکەیاندا بە ئاشکرا ئاماژە بەوە دەکەن کە ئاهەنگی نەورۆز بە گرنگ مەگرن، چون کوردەکان لەو ڕۆژەدا هزری سەربەخۆخوازیان لا دروست دەبێت، وەک نموونەش لەو بەیاننامەدا ئاماژە بە کۆماری کوردستان کراوە.

بە خۆشییەوە ئیستا کەمپینێک هاتووەتە ئاراوە کە داوا لە نەتەوە یەکگرتووەکان دەکەن، پشووی نەورۆز بکرێت بە پشوویەکی جیهانی. چون زیاتر لە 150 ملۆێن خەڵک لە جیهاندا ئاهەنگی نەورۆز دەگێرن.

پ : نەورۆز لە نێوان ئەفسانە و واقعیەت دا زیاتر لە کامیانەوە نزیکە ؟

وڵام: کاک ئەحمەد گیان هەر کام لە ڕووداوەکانی مێژووی وڵاتانی ئورووپایی وئەمریکایش کە خاوەنی هەزاران ساڵ مێژوون شانازییان پێوە دەکەن هەروەک مێژووەکەی نەورۆزە، ئەگەر قەرار بێت نەورۆز بە ئەفسانەیی حساب بکرێت، دەبوایە ئەو مێژووانەش بە ئەفسانەیی تەماشا بکرایەن، بە بۆچوونی من و دەیان سەرچاوەی پەرتووکە میژووییەکان نەورۆز ڕووداوێکی ڕاستییەو دوورە لە ئەفسانە، شایەت نووسەران شێوەی ڕووداوەکانیان گۆڕی بێت بەڵام ئەوە کارەساتێکی مێژووییە و لەو سەردەمەدا ڕوویداوە.

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com

پ : جگە لە کورد، گەلانی دیکە هەر لە فارس و عەرەبەوە بگرە تا گەلانی دیکە لە وڵاتانی وەك ئەفغانستان و تاجکستان و هتد ...بەم بۆنەوە ئاهەنگ دەگێرن. ئایا کورد لە گەلانی دیکەی وەرگرتووە یان بە پێچەوانەوە ؟

وڵام: وەک لە سەرەوە باسم کرد کە قارەمانی مێژووەکە کورد بووە، بەڵام لەو سەردەمەدا چەندین نەتەوەی دیکە لەو دەڤەرەدا ژیاون، بە نەمانی ئەو دیکتاتۆرە ئەو نەتەوانەش حەساونەتەوەو خۆشحاڵ بوون، بە ئاهەنگی رزگاری لە ژێر ستەمی زاڵم تەماشای ئاهەنگی نەورۆز دەکەن، زۆربەشیان دان بەوەدا دەنێن کە کورد خاوەنی ئەسڵی ئەم مێژووییە، بەڵام تەنیا نەتەوەی فارسە کە بە هی خۆیانی دەزانن.

پ : شێوەی گرتنی جێژنی نەورۆز لە ناو کورد دا زیاتر لە شێوەی ئاهەنگی کامە نەتەوە وە نزیکترە ؟

وڵام: دەتوانم بڵێم کە نەتەوەکانی دیکەن لە ئاهەنگی کوردییەوە نزیکن و خۆیان بە نزیک دەزانن، وەک بەلوچ و ئەفغانی و تاجیک و زۆری دیکە. ئەوەی کە لە نەورۆزدا زۆر بەرچاوە کوردەکان یادی دەکەنەوە ئاگری نەورۆزە، چوون لە کاتی کوشتنی زوحاکدا کوردەکان لە سەر چیا بەرزەکان بە کردنەوەی ئاگر مزگێنی نەمانی زوحاکی زاڵمیان بە دانیشتووانی ئەو دەڤەرە گەیاندووە، هەروەک دەبینین کە لە کوردستان شەوی نەورۆز ئەو ئاگرە دەکرێتەوە، یا سیمبولی کردنەوەی نەورۆز بە تیشکی ئاگرە، هەروەک شاعیران وهونەرمەندانمان دەڵێن بە تیشکی ئاگر دەنووسم جەژنە پیرۆز.

پ : چوارشەمە سوری و سفرەی حەوت سین و سیانزە وەدەر چ مانایەکیان بۆ دەکەیتەوە.

وڵام: لە سەر چوارشەممە سوورە قسەو باس زۆرە، هیندێک بە هی فارسی دەزانن و هیندێکیش بە هی کورد، من لەو بوارەدا بە شێوەی زانستی زانیاریم لا نییە، بۆیە دەبێت بمبوری کە لەو بوارەدا وڵامێکی ئامادەم لا نییە، چوون پرسیارەکانی ئێوەش بە پەلەیە و کاتی ئەوەمان نییە بە شوێن سەرچاوەی زانستیدا لەو بوارەوە بگەڕێین.

پ : کە نەورۆز دێت، لە ناو ئێمەی کورد دا یەکسەر دوو ناوی (کاوە و زوحاك) لە ناو ئەدەبیات و نووسراوەکانمان دا زەق دیارن و لە مێژیشە کاوە بووەتە ڕەمزی قارەمانی و زوحاکیش ئی دڕندەیی. ئایا لە مێژووی نووسراو و نەنووسراودا کەسانێك بەم ناوانە بوونیان هەبووە؟ کامیان کورد بووە ؟ ئەوە دەنگۆیە تا چەندە ڕاستە کە گوایە دەڵێن زوحاك دواترین پاشای مادەکان بووە و کاوە ڕووخاندویەتی ؟ ئەگەر وایە کورد بۆچی کاوە بە قارەمان دەزانێ و پەیکەریشی بۆ ساز دەکات ؟

وڵام: لە سەرەوە باسی بوونی کاوەو زوحاکم کردوە، بێگۆمان ئەمە ڕاستەو دەست بە دەست و نەوە بە نەوە وەک ئەمانەتێکی مێژوویی پارێزراوەو هاتووە تا گەیشتووەتە ئەم سەردەمەوە.

پ : لە ڕوونکردنەوەیەکی زانستی دا لە سەر نەورۆز خوێندوومەتەوە ، نووسەر وا لێکیداوەتەوە کە وشەی نەورۆز لە بنەڕەتدا وشەی (نمرود) ە و ئاگری نەورۆزیش هەر ئەو ئاگرەیە کە نمرود بۆ لە ناو بردنی حەزرەتی ئیبراهیم کردوویەتیوە.. ڕای ئێوە لەم بارەیەوە چییە ؟

وڵام: من ئەوەی کە لەسەر وشەی نەورۆز بیستووومە زۆر پرسیارم لە کەسانی نەتەوەیی کورد کردوە، مانای ئەسڵی وشەکە نۆرۆژ، واتە ڕۆژێکی نوێ و تازە، بەڵام فارس تەرجومەیان کردوەتەوە بە زمانی خۆیان و کردویانە بە نەورۆز واتە

(نو یانی تازە) (روز یانی ڕۆژ) .

وڵامەکانی کاك ئیقباڵ سەفەری

بەر لە هەموو شتێک ئەو مێژووەی کە باسی ئێران و ئێرانی بوونی نەورۆز دەکا، بێجگە درۆ و گەورەکردنەوەی نەتەوەیی باڵادەست لە لایەن فارسەکانەوەلای من ج بایەخێکی نەبووە و ئێستاش نییەتی. بێجگە لەوەش مێژوویەک کە لە دووسەد ساڵ پێشەوە لەسەر ئەم چوارچێوە جوغرافیەدا نووسراوە، نە مێژووە نەش بێلایەنانەیە. چوونکە ئەو مێژوو نووسانە بە هەموویانەوە لە ژێر تەوەژمی هەژمونیەکدا ڕوودا یان بنچینە و بناخەی پێکهاتە ئیتنیکیەکانیان نووسیوەتەوە. جا ئەمە هەموو لایەنەکانی مێژوویی، کولتوری، فەرهەنگی نەتەوەیی، ئایینی، جوغرافی و زۆر لایەنی دیکەش دەگرێتەوە.

1- فارسەکان دەڵێن داهێنەری جێژنی نەورۆز شاجەمشیدە و مێژووەکەی دەگەڕێننەوە بۆ بەر لە 2500 ساڵ، کە بە قسەی خۆیان بە نووسراو هەیە، بێجگە لەوەش مێژووی شارستانیەتیان دەگێڕنەوە بۆ 7500 ساڵ پێش ئێستا و ناویان ناوە مێژووی نەنووسراو. ئەمە لە بنەڕەتدا بێجگە لە درۆی دروست کراو، ج بناخەیەکی کۆمەڵایەتی تێدا بەدی ناکرێ.

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com

2- لە سەر کاوەی ئاسنگەر و شا زۆهاکیش، ئەوە تەنیا ئەفسانەیەکە کە زیاتر باس لە زوڵم و زۆری ئیمپراتۆرەکان و شاکان دەکا. من پێموایە کە کوردیش نەیویستوە بچێتە ژێر باری دەسەڵاتەکانی شاکانی ئەو سەردەمە و مێژوویان بۆ دروست بکات. هەربۆیە بۆ خۆیان ئەم داهێنانەیان کردوە و زیاتریش ڕەنگ و بۆی نەتەوەیی پێ دراوە. کەوابێ کورد لەو سەردەمانەش دا نەیانویستوە بچنە ژێر باری ئەو فەرهەنگە داسەپاوەوە و لەسەر دەستی خۆیان و بە ئیبتکاری خۆیان مێژوویەکی بەرهەڵەستکاریان خوڵقاندوە.
3- بەڵام ئەو بەشەی کە لە ڕاستیەکانەوە نیزیکن: ئێمە ئەوە دەزانین کە مادەکان واتە کوردەکانی ئێستا، یەکەمین مرۆڤەکان بوون کە بەستەرێکیان وەک شکڵی دەسەڵاتداری و فەرمانڕەوایی لەم چوار چیوە جوغرافیە کردوە، کە ئێستا بە ئێران دەناسرێ. لە حاڵێکدا ئەگەر بگەڕێینەوە بۆ بەر لە 200 ساڵ بە دەگمەن چاوت بە وشەیەک بە ناوی ئێران دەکەوێ. پاش ئەوەی پارتەکان دەسەڵاتی مادەکانیان ڕووخاند و کەوتنە ژێر گۆشارەوە، بڵاو بوونەوە بەرە زەنجیرە شاخەکانی زاگرۆسەوە، واتە وڵاتێک کە کوردستانە و نەتەوەیەکیش کە کوردە. لەم سەرزەویەدا حەتاکوو سەردەمی دەسەڵاتی موزەفەرالدین شای قاجاڕ و پاشانیش پێک هینانی دەوڵەت نەتەوە لە لایان فەرانسوی و ئینگلیسەکانەوە کە ڕەزاشا بۆ بە فیگورەکەی، چ دەسەڵاتیکی مەرکەزی لەم چوارچێوە جوغرافیەدا بوونی نەبووە.
مادام ئەم بەشە لە مێژوو ڕاستە، ئەو دەم دەبێ بێ لایەنانە لە سەر نەورۆز قسە بکەین
ئەگەر هاتینە سەر ئەو بڕوایە کە لەم سەرزەویەدا خەڵکانی گەڕۆک، (مهاجر) یان کۆچەر لە زۆر جێگای دیکەی گۆی زەوییەوە هاتونەتە ئەم ناوچەیە، ئەوکات دەتوانین بڵێین کە نەورۆز وەک جێژن هی هەموو ئەو گەلانەیە کە لەم سەرزەویە ژیاون و سەرەڕای زۆر جیاوازی زەق، بەڵام توانیویانە ئاپینێکی هاوبەش هەڵبژێرن. واتە مانی و مەزدەک و میترائیسم و مهر پەرەست و .. ، ئاپینی زەردەشت هەڵبژێرن. جێگای شکیش نیە کە مادەکان کە کوردی ئێستا بن، زەردشتی بوون و پاش ڕووخانیان لە لایان پارتەکانەوە ئاپینەکەیان لەگەڵ خۆ هینا بۆ زەنجیرە شاخەکانی زاگرۆس، کوردستان. ئەوداب و نەریتەی زرەدشتیەکان کە زیاتر باوەڕیان بە خۆر بوو وەک هێمای ڕووناکی، ئاگریسش وەک هێمای ڕووناکایی بە پیرۆز شوبهاندووە. کەوابێ پیرۆز بوونی ئاگر وای کردوە کە عەرەبەکان لە کاتی داگیرکردنی وڵاتی ئیمە و شۆردنەوەی بنەما پیرۆزەکانی کولتوری نەتەوەی ئیمە، وشەیەکمان لەسەر دابنێن کە عەرەبیە،(فورسالمەجۆس) واتە ئاگر پەرەستە پیسەکان، یان شتێکی لەو بابەتە، کە ڕژیمی گۆڕکراوی بەعس لە کاتی شەڕی خۆی لە گەڵ فارسدا پەیتا پەیتا بە کاری دەبرد. لێرە ئێمە دەتوانین بڵێین کە نەورۆز هی هەموو ئەو نەتەوانەیە کە ئاپینی زەردەشتیان هەبووە، کە ئەمە ناوچەیەکی بەربڵاو دەگرێتەوە کە ئەو دەمانە سەر بە ئیمپراتۆریەکانی پەرسیەنەوە بووە، واتە ئێرانی ئێستا. بەڵام نکوڵی لەوەش ناکری کە بەشی نەتەوەی کورد لەو بۆنەیەدا لە نەتەوەکانی دیکە زیاترە و ئەمەش نە لەخۆ بایی بوونە ، نەش خۆ گەورە کردنەوە. بۆ؟ چوونکە نەتەوەی کورد هەم لە ڕووی هەڵکەوتوی جوغرافیەوە و هەمیش لەباری باوەڕی بتەوبونیان بە ئاپینی زەردەشت، زۆر ئاسان نەبوو کە بچنە ژێر باری کولتوری داگیرکەری عەرەب و هێرشکەرانی دیکە. وەک وێنە، بە دەگمەن شار و ناوچەی کوردستان دەبینیەوە ئاگردانێکی زەردەشتیەکانی تێدا نەبێ. ناوەکانی کوردی چ لە سەر مرۆڤەکان و چ شاخ، گوند و شار و ڕووبارەکان زۆر هیمای ئەو نەریتانەیان پێوە دیارە. یارسانیەکان، یەزیدیەکان، کاکەیەکان و..، هێشتا ئەو داب و نەریتانە کە بەشی هەرە زۆریان ڕەسەنن، ڕەچاو دەکەن.
لە هەموو ئەوانەش دەربچێ، ئەگەر چاوێک بە مێژووی نەک دووری شۆڕشی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا بخشێنی، دەبینی کە هەموو ساڵێک لە 25 گەلاوێژ دا کە ڕۆژی دامەزرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانە، لە سەر شاخ و چیابەرزەکانی کوردستان ئاگر دەکرێتەوە. کەوابێ لەوەدا شکێک نامینێ کە پیرۆزی ئاگر لای کوردان ڕیشەی مێژوویی هەیە و ئێستاش لە زۆر بواردا وەک خۆی ماوەتەوە. هەربۆیەشە دەتوانین بڵێین کە بەشی کورد بە نەورۆزەوە بەرچاوە.
ماوەتەوە بڵێین کە هیچ دوور نیە کە جێژنی نەورۆز بە بونەیەکەوە هاتبێتە ئاراوە، بەڵام بە دڵنیاییەوە نە هی شا جەمشیدە و نەش هی ئەفسانەی کاوەی ئاسنگەر بەڵکوو ئەوە ڕووداوێکی مێژووی لە پشتە کە گشتگیر بووە و سەرچاوەکەشی دەگەڕێتەوە بۆ ڕووداوێک کە بێشک هی هەموو نەتەوەکانی دانیشتوی ئەم سەرزەویەیە. بەسەرنج دان بە شێوەی ژیانی زاگرۆس نشینەکان کە زیاتر کۆچەر بوونە، بۆ خۆم زیاتر شکم بۆ وەرگیران لە ئاپینی زەردەشتەوە دەچێ، ئەویش دەبێ ئەو ئاڵوگۆڕە سرووشتیە بێ کە وەرزەکان لێک جیا دەکاتەوە. واتە وەرزی بەهار دێ و وەرزی سەرما و سۆڵەش تێدەپەڕێ و خۆریش تین و گری تایبەتی خۆی دەبێ، گوڵ و گیا دەڕۆێن، هەوا خۆش دەبێ و زۆر شتی دیکە.
تێبینیەکی دیکە بۆ بەهێزکردنی بۆچوونەکانم: ئیمە ئەوە دەزانین کە لە نێو مەسیحەکانی ئوروپاشدا ئەم نەریتە هەیە کە باکگراوندی ئاپینی هەیە. ئێمە کە ئێستا لە وڵاتی سوید دەژین، بە چاوی خۆمان دەبینین کە چەند ڕۆژێک پاش جێژنی نەورۆز، ئەوانیش ڕۆژێکیان هەیە بە ناوی والبۆری ئەفتۆن. لەم ڕۆژەدا لە هەموو شارەکان ئەرکی شارداریەکانە کە هەم دار و چیلکە کۆ بکەنەوە هەمیش جێگایەک بۆ ئێوارە ئاگر کردنەوە ساز بکەن. دیارە ئەم

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com

جێژنەش دوایین ڕۆژی مانگی ئاپریلە و ئەو کات لێرەش بمانەوێ وەک وەرز حیسابی لە سەر بکەین، دەبێتە ئەوڵی بەهاری ئێرە. ئێستا ماوەتەوە بڵێین کە شک لەوەدا نیە کە مەسیحیەکانیش زۆر شتیان لە ئایینی زەردەشتەوە کۆپی کردوە و ئەمەش دەتوانێ یەکێک لەو ڕاستیانە بێ کە داب و نەریتە کۆمەڵایەتیەکان بونەتە ئایین، نەك ئایین بوو بێتە بنەماکانی ژیانی کۆمەڵگە.
ئەوەی لەسەرەوە نووسراوە ڕاوبۆچوونی خۆمە و من باوەڕم بە ئەفسانەی بوونی نەورۆز نییە.
بۆ زانین لەسەر جێژنی نەریتی والبوری، چاو لەم لینکە بکە.
http://sv.wikipedia.org/wiki/Valborgsm%C3%A4ssoafton
وڵامەکانی خاتوو کەژاڵ نەقشبەندی

پ : وا ساڵی 2708 مان نایە پشت سەر و پێمان نایە ساڵی 2709 ی کوردی ، ئایا 2709 ساڵ لەمەو پێش و لە وەها ڕۆژێکدا چ ڕووداوێك ڕوویداوە، کە تاریخی کوردی یان بڵێین ساڵی کوردی لەوەوە دەستی پێکردووە ؟
ڕۆژی نەورۆز و هاتنی ساڵی نوێ پیرۆز بێت لەهەموو گەلی کورد لەچوارپارچەی کوردوستان و هیوادارم کەساڵی نوێ ساڵی سەرکەوتن و سەربەستی ئێجگاری گەلی کورد بێت.
چەند بۆچوونێک هەیەبۆ پەیدا بوون و دروست بوونی ڕۆژی نەورۆز،کەلای من دوان لەو بۆچوونانەلەڕاستییەوەزۆر نزیکن ،
یەکێ ئەوە ک ەنەورۆز موژدەهێنەری بەهار و سەوزایی و هەوای خۆش و خێر و بەرەکەت و بەسەرداچوونی زستان و سەرماوسۆڵ و بەفرە.
یەکێ ئەوە کاوەی ئاسنگەر کەئینسانێکی ئازا و سەربەستی خواز و نیشتیمان پەروەر بووە لەو ڕۆژەدا دژی زوڵمی زوحاکی زاڵم بووەتەوەو گەلی لەژێر چنگی ئەو خوێنمژەڕزگار کردووە.
پ : ئایا نەورۆز ڕۆژی نەتەوەیی کوردە ؟
بەڵێ ،نەورۆز ڕۆژی نەتەوەیی کوردە،مێژوو دەڵێ ،باوباپیران دەڵێن کەڕۆژی نەورۆز ڕۆژی نەتەوەیی ئێمەیە.
بۆ دەبێ بۆ شتێک کەسوور دەزانین ئێمەین خاوەنی ،بەشوێن بەڵگە و ئیسباتا بگەڕێین ؟ بۆ دەبێ دوو شک و دوو دڵ بین لەوە؟
ئێمەدەبێ لەجیاتی گەڕان بەشوێن سەلماندنی خاوەنیەتی ڕۆژی نەورۆز بەرپرچی ئەو کەسانە بینەوە کە دەڵێن نەورۆز ڕۆژی نەتەویی کورد نییە.
پ : نەورۆز لە نێوان ئەفسانە و واقعیەت دا زیاتر لە کامیانەوە نزیکە ؟
ڕۆژی نەورۆز نەک لە واقیعیەتەوە نزیکە بەڵکوو واقیعیەتە، چوونکە مێژوو باسی دەکات وسەدان ساڵە کە نەتەوەی کورد ڕێورەسمی جێژنی نەورۆز بەرێوەدەبات ،بە بڕوای من هیچ نەتەوەیەک ناتوانێ سەدان ساڵ پەیرەوی ئەفسانەبێت.
پ : جگە لە کورد، گەلانی دیکە هەر لە فارس و عەرەبەوە بگرە تا گەلانی دیکە لە وڵاتانی وەك ئەفغانستان و تاجکستان و هتد ....بەم بۆنەوە ئاهەنگ دەگێڕن. ئایا کورد لە گەلانی دیکەی وەرگرتووە یان بە پێچەوانەوە ؟
لەوەدا کەنەورۆز جێژنی نەتەوەی کوردە گومانی تێدا نییە،دوژمنانی کورد زۆرن و هەرکامیان دەیەوێ ب ەبردن و دزینی نەورۆز کولتووری ئێمە بسڕنەوە ،کە واتە ئێمە نابێ بەگومان و دوو دڵی کەئایا ئێمەین خاوەنی نەورۆز یان ئەوان ؟ ببینە ڕێگە خۆشکەر بۆ دوژمنانمان.
پ : شێوەی گرتنی جێژنی نەورۆز لە ناو کورد دا زیاتر لە شێوەی ئاهەنگی کامە نەتەوە وە نزیکترە؟
شێوەی گرتنی جێژنی نەورۆز لەنێو نەتەوەی فارسدا لەشێوەی گرتنی ئاهەنگی نەورۆزی ئێمە نزیکە ،کە ئەوەش ئەبێت لە ئێمەوە وەریان گرتبێت.
پ : چوارشەمە سوری و سفرەی حەوت سین و سیانزە وەدەر چ مانایەکیان بۆ دەکەیتەوە ؟
چوارشەمەسووری: بەواتای پیرۆزی ئاگر دێت کە لە زەمانی کۆندا بەڕێوەچووە،چوارشەمەسووری لە دوایین چوارشەمەی ساڵ بەڕێوەدەچێ،کە بە ڕۆژێکی شووم ناسراوە کە بە کردنەوەی ئاگرو بازدان بەسەریدا شوومی و نەحسی لەخۆیان دوور دەخەنەوە و وەکوو هەموو دەزانین لەکاتی بازداندا دەڵێن بەئاگرەکە: سووری تۆ لەمن زەردی من لە تۆ.
حەوت سین یەکێک لەڕێورەسمەکانی نەورۆزە کە سفرەی حەوت سین دادەنێن و دەبێت چەند شتێک ک ەئەوەڵەکەی سین و شین بێ لەسەرسفرەکەدا بێت.

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com

لەڕۆژی سیزدەبدەر هەموو کەس دەچێتە دەرەوە ناو دەشت و سەوزایی ،پێم وایەسێزدەبەردیش ب ەپشت سەردا فڕێ دەدەن بۆ دوور خستنی نەحسی و تەنگو چەڵەمە لە خۆیان ،وە هەروەها قەیرەکچێش بەگرێدانی سەوزەی زەوی داوای بەخت بەربوون دەکەن.

پ : کە نەورۆز دێت، لە ناو ئێمەی کورد دا یەکسەر دوو ناوی (کاوە و زوحاك) لە ناو ئەدەبیات و نووسراوەکانمان دا زەق دیارن و لە مێژیشە کاوە بووەتە ڕەمزی قارەمانی و زوحاکیش ئی دڕندەیی. ئایا لە مێژووی نووسراو و نەنووسراودا کەسانێك بەم ناوانە بوونیان هەبووە؟ کامیان کورد بووە ؟ ئەو دەنگۆیە تا چەندە ڕاستە کە گوایە دەڵێن زوحاك دواترین پاشای مادەکان بووە و کاوە ڕووخاندویەتی ؟ ئەگەر وایە کورد بۆچی کاوە بە قارەمان دەزانێ و پەیکەریشی بۆ ساز دەکات ؟

طبعا بوونیان هەبووە،تا بوونیان نەبێ مێژوو باسیان ناکات.ئێمەدەبێ بەمێژوو و باوباپیرانی خۆمان بڕوامان بێت کە دەڵێن کاوە کورد بووە نەوەک بە فارس کەدوژمنی دێرینی گەلی کوردە دەڵێ زوحاک کورد بووە،گریمان کوردیش بووبێت زوڵم و زاڵم لەنێو هەر نەتەوەیەکدا دەبێ بن بڕ بکرێت و نەمێنێ .زوحاکیش ئینسانێکی زاڵم و خوێنمژ بووە کە کوشتن ونەمانی بەدەست کاوەی ئاسنگەر کارێکی دڵسۆزانە و نیشتیمان پەروەرانەبووە.

پ : لە ڕوونکردنەوەیەکی زانستی دا لە سەر نەورۆز خوێندوومەتەوە ، نووسەر وا لێکیداوەتەوە کە وشەی نەورۆز لە بنەڕەتدا وشەی (نمرود) ە و ئاگری نەورۆزیش هەر ئەو ئاگرەیە کە نمرود بۆ لە ناو بردنی حەزرەتی ئیبراهیم کردوویەتیوە.. ڕای ئێوە لەم بارەیەوە چییە ؟

نەورۆز بەواتای ڕۆژی نوێ دێت ،کەخەڵکی یەکەم ڕۆژی وەرزی بەهارکەیەکەم ڕۆژی ساڵی تازەیەو یەکەم ڕۆژی وەرزێکی نوێ و پڕ بەرەکەتە،بەنەورۆز ناو دەبات ،بەهەر جۆر سەیری کەی واتای ڕۆژێکی نوێ ئەدات.

www.khakelewe.com

This PDF was created using the Sonic PDF Creator.
To remove this watermark, please license this product at www.investintech.com